

KIJK NAAR WAT WE ZEGGEN

het verduidelijken van ondersteuningsvragen bij mensen met een ernstige meervoudige beperking of andere complexe problematiek

- *Een methodiek om ondersteuningsvragen in kaart te brengen*
- *Voor cliënten met een (zeer) ernstige verstandelijke of meervoudige beperking*
- *Ook voor cliënten met complexe ondersteuningsvragen*
- *Uitgangspunt: vraaggestuurde ondersteuning*
- *Eerst kijken, dan doen*
- *Multidisciplinair: iedereen praat mee*
- *Ouders/verwanten hebben een belangrijke inbreng!*
- *Concreet: het gaat om alledaagse kennis en haalbare ondersteuningspunten*
- *Grondslag voor het opstellen van een Persoonlijk Ondersteuningsplan*

1. WAT IS HET?

De *Kijk naar wat we zeggen* -methodiek is in eerste instantie ontwikkeld voor cliënten met een ernstige verstandelijke of meervoudige beperking. Deze cliënten kunnen zich vaak niet door middel van taal uiten. Ze communiceren vooral door middel van mimiek, lichaamstaal en geluiden. Ook deze groep cliënten heeft het recht een leven te leiden dat past bij hun individuele wensen en mogelijkheden. Omdat taal als uitdrukkingmogelijkheid niet of nauwelijks een rol speelt, is het moeilijk om met hen 'in dialoog' te gaan over deze wensen en mogelijkheden. Om hieraan tegemoet te komen is de *Kijk naar wat we zeggen* methodiek ontwikkeld. Uitgangspunt is dat niet meer over het hoofd van de cliënt heen allerlei beslissingen genomen worden, maar dat ondersteuning wordt verleend op basis van de waargenomen wensen en behoeften.

Uit de praktijk is gebleken dat de methodiek ook goed ingezet kan worden om de situatie van mensen met andere complexe ondersteuningsvragen in kaart te brengen.

2. WAAROM?

Het doel van de methodiek is om vraaggestuurde ondersteuning mogelijk te maken door de wensen en behoeften van de cliënt in kaart te brengen. Hierbij wordt zowel van de bestaande, alledaagse kennis als van specialistische kennis over de cliënt gebruik gemaakt. Deze kennis wordt op een systematische manier samengebracht om de verschillende ondersteuningsvragen van de cliënt te verhelderen. De verkregen informatie kan vervolgens direct in werkplannen en in het persoonlijk ondersteuningsplan opgenomen worden. Op basis hiervan kan een persoonlijke CD/DVD-ROM of (video-) DVD worden gecreëerd, waarmee de cliënt *zichzelf kan introduceren*, bijv. bij nieuwe ondersteuners.

3. HOE GAAT HET IN ZIJN WERK?

Om de ondersteuningsvragen helder te krijgen zal men eerst het gedrag van de cliënt moeten herkennen en begrijpen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van *videobeelden* van situaties uit de dagelijkse praktijk (als verzorging, eten en drinken, speciale activiteiten met de cliënt, niet-gestructureerde situaties). Uit de video-opnamen worden selecties van karakteristieke gedragingen van de cliënt gemaakt. Deze gedragsuitingen worden beschreven en vervolgens in een discussieronde met ouders of vertegenwoordigers, begeleiders en andere deskundigen (bijv. fysiotherapeut, logopedist, orthopedagoog) van betekenis voorzien. Deze gegevens kunnen vervolgens direct hun neerslag krijgen in de werkplannen en als uitgangspunt dienen voor het opstellen van een formeel ondersteuningsplan.

Bij de start van een *Kijk*-project wordt meestal een trajectleider benoemd, dit kan bijv. een persoonlijk begeleider of ondersteuner zijn. Samen met de *Kijk naar wat we zeggen* gedragskundige zorgt de trajectleider voor de planning van het proces, de daarbij behorende afspraken en voor de totstandkoming van de te interpreteren videofragmenten.

Als resultaat van het traject kan dan een beter bij de wensen en behoeften van de cliënt passende ondersteuning worden geboden. Met behulp van de persoonlijke *Kijk*-cliënt-CD/DVD worden de beeldvorming en de bijbehorende ondersteuningspunten overdraagbaar, waarbij ook cliëntspecifieke instructiefilmpjes kunnen worden opgenomen.

4. WAT LEVERT HET OP?

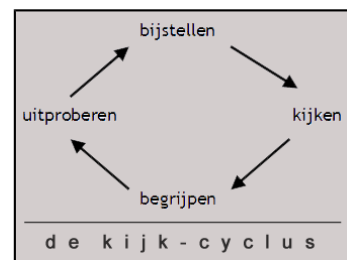
De 'Kijk naar wat we zeggen'-methodiek is inmiddels binnen verschillende settings toegepast. De positieve ervaringen duiden op de direct zichtbare resultaten en op een dynamischer ondersteuningsverloop, dat rechtstreeks op het individu is toegesneden en gebaseerd is op concreet waarneembaar gedrag. Daarbij ziet men een cliënt die responsiever is en meer ont-

spannen. Specifieker: de directe begeleiders melden dat men anders is gaan 'kijken' - dat men meer bewust met de cliënt omgaat en signalen eerder herkent. Verder is er sprake van meer samenwerking en afstemming in de ondersteuning en van uitwisseling van de eigen ervaringen. Ook wordt er minder volgens tijdschema gewerkt.

In ruimere zin betekent het werken met de *Kijk*-methodiek, dat ook anderen dan de directe begeleiders betrokken worden bij het opstellen en uitvoeren van de ondersteuningsvragen. Deze ervaren dat als zeer positief. De cliënt-CD/DVD maakt de beschikbare informatie beter toegankelijk en blijkt goed van pas te komen in overleg-, overdracht- en inwerksituaties.

5. EN VERDER?

Natuurlijk moet ermee rekening gehouden worden dat de neerslag van de resultaten van een project om de ondersteuningsbehoefte van een cliënt te verduidelijken een momentopname is. Veranderende situaties en ander gedrag kunnen aanleiding zijn voor nadere observatie en interpretatie. Belangrijk hierbij is het grotere verband niet uit het oog te verliezen en te letten op de continuïteit van de ondersteuning, het gaat immers om het welbevinden van de cliënt! Hierbij zijn overdracht en instructie van wezenlijk belang.

INFORMATIE EN CONTACT

Belangstelling voor de methodiek en zijn toepassing?
Neem eens een kijkje op de website:

www.kijknaarwatwezeggen.nl

Voor meer informatie - stuur een e-mailbericht naar:

knwwz@zoutmeer.nl

of neem direct contact op met:

Adriëne van den Berg
gedragskundige Sherpa Consult
tel. 035 6463128 / 06 10664152
(int.: +31 35 6463128)
e-mail: a.vandenberg@sherpa.org